

Bilgen Q.83. (fol.)

1. as to kina-of ke:ka ina spælvar zi:n
heboza bay || ke:ka - kuitens||
2. mans kam rō:t-of vrent isto blumo
gon wutar gē.vā
3. als'wa:l-of ka.ðandoχs - spenaks nimes
as met masi:na
4. gru.vā - ixs læstax wærok
5. optat si:ep kreigəzo bəsimold bror'ut
6. dā sē:in werket-of timerman hed on
spil'instar-of spinstar in xənaviŋə
7. dā sipər lægdə xən lipən ō:f
8. in dā fabrik is niks to zin-of zin
9. kum ka: mō ki:ntfə
10. bō:s - tab is fi:z pi:ntə bi:z|| pūntfə||
11. bren is twis kilo ki:zo || ki:zok||
zure kücken: mō'relok'ē.zə||
12. xēbo medan va:vs dta. litrus wē:in
d. ut xodrū.ŋka || Bilgen kent de uitspr. ve:f
naast va:f; bij de zegslieden bestaat wafeling:
de oudste meent echter dat ve:f de voorkeur
heeft als bepaling voor een ander woord: ve:v
apto - ve:f man, ook in ver:venturint əx
e.dgl. terwijl va:f aan het einde van een
woordgroep wordt gebezigd: nummer va:f - zo
hin met fa:və||
13. hē dre:gdə miχ mē nā knip'əf-of nā stək
14. χhēp sōnə kni: gəxi:n
15. vā:st'ə'vrot wizət ni vial me gəvi:it
|| dā vā:stə = de vaster||
16. gben bla: dā əx met hin ni metχəgū:n
ben || ook wel: ig beni metχəgəŋə||
17. ig benət ni χəwēs-of χəwəd estə (= hoorde
hoors dē)
18. wē:ət'əχ χədin.t - dē wə du ankimp-of
s. f.kimp
19. in spix,n - 'spix, nəgəwief- nā
'spixnə bvs'ə
20. in mu:ts- in miz,ts (ouderwelse vrouwen-
muts)- va.ŋ - tiz ka: bōnā:t- in wer.-
in bə:m - dā miz. (plaatsn.)- mō sampəju:ŋ-
di.vəlskē:s (= „duivelskaas“; niet eetbare pad-
destoel) - in kəχ - mō pi:p'əf
21. dē ki:əl du,χtən-of dā dān hē:to
wært fē:χə
22. iχ sal diχ krælkos χē.vā
23. enplant de.t (= doet; deed: zie 21) fē:əl ā
si:əpən-of si:əp ō.vbre:ko
24. it inz-of fanz lē: vən onz mō brot
χəkrə'gə
25. gē:əf miχ twā: bē:ə stən- bē:de-
dā bē:itə
26. dat stā.ndbe.lt stē:to ni miz' of ni mā'
27. dē man hed ə lē: vā wā: nā grə: tən e'ə
28. lysofē:z-of tər di.vəl is nijn don: mōl
gəbl'iz.vā|| is tər di.vəl to plat = hij is de
duivel te plat, te slim af||
29. dā sur.əlkendə xən mēto miz.əstə nu'
dā zē:ə gəwiz
30. iχ kan təχ ni k'or. mō vā:ējix f'iz.əz gben
31. dā bē:stə dregkə g'iz in lē:zət mē:əl
32. ē kanigən wē:ks (zeer kort e!) - (ē) hēt
kē:əl pā:ə
33. stē:g inx mō stē:əl in dē bə:əm-of
bē:əm
34. nē:ə mēto kē: gəlo wiot nime vi'əl
gəpiz'ət
35. hē.-of sēχ- iχ hēb altwēd kiz'əptəχəwiz
36. dā pē:ə is ni tē'p- dū:ə kit nəgə nā
wits ku:en in || mū. ki:en||
37. xə zin vurt nur' bfer.lt
38. hēt m hē:s - xə gē:lt ēl p'ən spm'ō:kə
39. a kalət nō: wts wē:əd brenz
40. χistə hēlofanə mē:lək wē:it
41. dā man mut sən vē: vō: s'əz mō || wē: (preparatie)||

47. In de sjar. ldo zwit, mo - is xavā: rlok - of
xavō: rlok - of pri. kol(i)x (ouder)
48. Istra. ne - of is fel astant (onbeteekd) -
vmdatse stærok is
49. VE. muts du.º da hēlofan ebz - en giē. da
vā. ndºº hēlof
49. hē, lob ins tat bed optiχto || hēfo - „couper“
in het kaartspel ||
46. vto mē, ltoz ε, l sur vet az na muloz (= mol)
|| muloz psho. p ||
47. Is sprizno vzet wa:ºtº veen wediηkfoz
48. da grifolaz („boomkweker. met gebr.) kal dz
bor. m griz, fo
49. du. t e. l: stº vinstºz ins cor.º - of ta w
(platter)
50. t beginto l. jo - of lurjo vor dºº: itº miz
51. m betspz.º - kwa kfu, ºz.ºz - or. tozē. spz. p fo du iz om buz indº kan
(„uitereen spreiden“ - miz bre. jo(n) -
vnbre. j(n) (de oudere zegman spreekt de
slot - n uit) - v. i. t. x mō. ko (bereiden) - mo
b. tram tme.ºz
52. daº vror. hētoz hur.ºz lºts sna. jo
53. zo(na) vō. dzor hētom hēz jur.ºz la. η lºts
noz sur.ºz g. on || monon tē. - mijn vader;
mono fe. l.ºz (oud); zo vºjºz (ouden plat,
evenals zo mujºz - zijn moeder ||
54. iχ hēpam d. f. xºz jo zu lō. t lēnsoz
wtoz to g. on
55. v. l. v. izº dat ti. stº hā.º ni v. i. l. || hā.º
in de str. i.ºk - hier in de streek ||
56. i.º do piz - zini v. i. l. w. i. t
57. da zwor. (nog weinig bekend) stē. d. in
don º. l. vº || haard: opº v. i. t ||
58. In mi.ºt izot noχ to kē. t for mets bal
to tēkº
59. dā.º ka: s χi. fo.º liχ - of gi. vº hē.ºz liχ hē.
of wuz
60. hē trok met et pizt sone stat
61. in dē. n tē. it kump χē. hā.º als ju.ºº no
da hēºº moº
62. da pº. toz xē. x tat is livone. r v. l. mº. k. iz
63. da zor.ºχº miχ wuz, l me da spru. ks ni
t. i. gº miχ
64. da zwēlmors - of zwēlmorkos - hi to gon
tē. x. hu.ºmº
65. gē.ºsto vandō. χ ni - of hā. jo ni (ouder en
platter) ter.ºz - of hō. to (jonger)
66. ē. l.ºtozº zu.ºχian hē.ºz || ig.ººt χan
hē.ºz = ik eet graag kaas ||
67. xºna mo. l.ºz is kºpot - eli.º in pan
68. tē.ºno wēromon dō. xºwiz - en tē.ºno
hi. to ur.ºzot
69. dat mēnºkº - of mē. ηkºn - lē.º bē.ºvºz
70. iχ wil (= wou) dats fakte.ºzº no br.ºv
brā.ºχ
71. ig hē.ºmºn omºn (h) at
72. iχ kan met χin tºwiz.ºº mi.ºnºn i.º mgun
|| ē. vºzē. x.º, bub. in - hij heeft zijn schoenen
averechts aan ||
73. nur.ºº don d. skºz (avond - eten) - of dz
'kafºtē.ºt spanzºz tē.ºz indº nōw kē.ºz
74. iχ hē.º wat kºz - van ver dºnu. n al
75. dz zu.ººn van dz kē.º. niη iz o. x.º soldº.ºt
χºwē.ºz
76. w. i.ºstº gē.ºno bu.ºχmē.ºkºz (zeldz) wuzº
|| onº hur.ºχ ||
77. dā.º ro.ºzº hē.ºz lan d.ºn || nān du.ººn =
(enkelv.) ||
78. iχº.º.ºtºz niks - of gºwuz.ºt fan
79. tki.ºntº wuz - of wuz.º dz.ººt er.ººt
hºstº(n) dº.º.ºº || tiz χºd.º: p = gedoopt ||
80. xºn d.º.ººn on xºn o. gº lō.ºº
81. ē.º dzºkºkº - is mē.ºz hē.ºfºkº nu.ºº dz bºz

72. χ_2 ogans - bru, m^olo ple, k^o
 73. d^ox a sprur: at o, u to ledor
 74. E tab s^on stru. d (platter) - of ke, .el
 u. pa - of e ke: gd^on el
 75. et folok sugda nigr^o a^o. nax dan - of
 as χ_2 . ld en z^o. gdu, m
 76. (h)ins m^o. nd iz d^or. χ fan da d^os
 77. de w^o: χ lip χ_2 . f - of krumpe - tiz^onan
 imw^o: χ t^ongkstu.^o
 78. i χ k^ox for da k^ol^ons a(n) br^o malko
 || krum^o ||
 79. da bok is χ_2 st^oz^ova dor en kux in to
 slako
 80. xa litfo wvs kod en gu. t
 81. In da kil^o 's^o. i^ozet - of isat ad besto
 || da χ_2 . in = de schaduw v. e. bepaald voorwerp ||
 82. ma sit^oz mur^o χ_2 it k^ons mik^o - of
 er. g^o(n)
 83. k^oz ons na manen u. t
 84. iz w^o. i. at ni b^o. χ hemut χ_2 n k^oir^o
 85. ma k^o. lo kal(d)at is χ_2 . t for χ_2 bi: z
 || kalat is ouder; ook χ_2 lat^o tegenover
 χ_2 lat^o ||
 86. i χ muz os^oblu. tri. χ_2 vir st^ork^oer to
 w^o. n^o
 87. i χ mud isat^o χ_2 ijer in da stal br^ong^o
 || v^o: z^o = voederen; v^o. for = voeder ||
 88. ma br^o. : z w^os m^o. χ
 89. da meloklu: z m^og^ona gr^o. tan t^o. z
 90. da^o bo, tarmel^o χ_2 iz din en l^o. z - si^o k
 om 'tr^o. χ_2 to' m^o. t
 91. wa lo, z de χ_2 . t k^ons v^o. lo - of taw
 go. jo - s^oen u: z
 92. da vilt nigr^o of om to χ_2 sg^o - e is fel
 'p^oint^o χ || iz of p^oint fan to val^o ||
 χ_2 . p^ohar - of χ_2 ek (v. e. person) - at w^o. n^o is p^o. n^o
 93. ke k^oirmp nor. u^oz om man. to lo: t
 94. in it^o. l^o z^o χ_2 in br^ong^o wv vi: z s^ora jo

95. d^or. ut^o du of daw^o(n) - of d^owa
 96. in b^o. m hebo^oza st^o. k fan da br^o. χ_2 v°. : z
 of da muz vs fix. ol^on ins k^ou^oma ke. : z
 97. iz fan l^o. v^o g^oku^oma men gu^o b^os χ_2 . t^o
 98. da^o d^o. z^o iz v. d bi. k^on (h) χ_2 . t χ_2 omv^o k
 99. en g^otr^o. w^oda v^o. r. mut k^ons n^o. χ_2
 100. i χ heb di g^o. s^o χ_2 ket m^o. z tw^os χ_2
 gu. t su. t
 101. da br^o. w^or - of br^o. w^or ket - dat^o n χ to
 di: z is χ_2 . z to b^o. w^o
 102. bak^o - ig bak - dig baks - h^o. bak - bak
 h^o. - v^o. bak^o - ig bak^o - of bi. k - dig
 bi. k^o. (h) χ_2 . k - v^o. bi. k^o - v^o. h^obo^ogaba^o
 103. bi. χ_2 - ig bi. - dig bits - h^o bit - v^o bi. χ_2
 bi. χ_2 v° - ig bur. t - ig k^oer χ_2 bo^ojo -
 bu. t^o z^o. χ
 104. t^o. z k^o. n^o mar at iz a χ_2 . n (ouder) -
 of χ_2 . n (jonger)
 105. di χ k^onz a. i. χ_2 . for kre. i. go of to m^ort
 106. e^o χ_2 ra^oxtat^oz of mi χ sa. l de. χ_2
 107. da m^o. χ s^o. χ - dat^oz g^ole. i. gu.
 108. du w^o. z^o va. i. f p^o. z^o - of v^o. i. f p^o. z^o
 109. v^o. d^oz d^o. n^o e. k lig^o v^o. l er. k^ols
 110. tw^o v^o. t^oz g^o. t^o k^o. t^o at kur. g^o. l
 111. at hod is n χ u. n - t^oz n χ mar zys
 χ_2 om^oz - of χ_2 . g^oom^oz
 112. mad^o n^o. z^o - m^o. k^oz^o met χ_2 . el van m
 e. i. || don dur for ||
 113. dat^o br^o. m^o k^o zal dur l^o. st^oz k^ons was^o
 114. da p^o. to, w^or het χ_2 ij^o w^o. n
 115. v^o a. d o. z iz of χ_2 br^o. n^o - da p^o. z^o
 116. da melok sp^o. s^ot n^o ut^oz (h) o^o w^or van
 da ku.
 117. da k^ost^oz lo. t for da kre. i. p^o. z^o - of
 da kre. i. z^o
 118. da br^oz van^o k^o. w^ogol b^o. go van χ_2 we. χ
 119. da b^owert p^o. z^o ku. mo bo. u^oz

131. sɛbən əm bʊnd - of gɛrən əm blorw
 gɛstɔr. gɔ
 132. dɔ sɔ: x ɪs wat flɑ:
 133. dɔ mɛ: lig di k
 134. tɪsən e. vɔχɪts χɔli. jɔ(n) dɔltɔ)χtiχɔxi.n
 ɛp
 135. nɪ. wɔpɔ. r wɪst nɔw əm hɛ. l nɔw - of nɔw
 stɔt.
 136. dū. n - ig dū. nɔt - dig de. r. sɔt. (k)ɛ. de. tɔt.
 vɛ. dū. nɔt - gɛ. du. tɔt - ɛi. i dū. nɔt - ig dɔwɔt
 (ouder) - of dūχɔt - dig dɔ. wɔt (ouder) - of du. sɔt -
 hɛ dɔr. wɔt - vɛ dɔ. wɔnɔt (ouder) - of du. χtɔmɔt -
 gɛ dɔr. χɔt (ouder) - of du. χɔt - ɛi. dɔr. wɔnɔt
 (ouder) - of duχtɔnɔt - dɔr. gɪχtɔt (ouder) - of
 du. gɪχtɔt - du. χ hɛ. ɔt mɑ. r - of duχtɔr ɔt
 mɑr - dɔr. wɔχɔt (ouder) - of duχtɔχɔt mɑr
 137. dɔ. fɔ - dɔ. f k l ɛ. t - dɔ. f v ɔnt - dɔ sɔldɔts
 || t k r, n d r s χ d ɔ. p - t m u t χ d ɔ. p w ɛ. n ɔ ||
 138. dɔsɔ - hɛ dɔs - hɛ dɔzɔs (ouder) - of dɔstɔ

- (jonger) - hɛt χ d ɔ s ɔ
 139. bɪ, nɔ - ig bɪ, n - dig bɪ, nɔ - hɛ bɪ, nɔ - vɛ
 bɪnɔ(n) - gɛ bɪ, nɔ - ɛi. i bɪ, nɔ - bɪntɔr -
 bɪ. nɔ hɛ - ig hɛt χɔbɪn
 140. Locale benamingen voor landmaten: ɔ
 bɪndɔr = ɔ grote weeden, waarvan ongeveer 22
 in hɑ. - ɔ nɪ. - ɔ kleine rɪjɔ; de grote weede.
 4a. 36 ca. buiten de wallen van Bilzen; binnen
 de wallen is zij iets kleiner, nl. 4 a 22 ca.; de
 oudste zegsman kent nog het woord ɔ
 mɛrɔgɔt (opwevlakte die op één morgen werd
 omgeploegd met één paard), maar dit woord
 is thans niet meer gebruikelijk
 141. Locale Water namen: dɔ bɪ j ɔ k -
 dɔ spɪ. k ɔ l bɪ. ɔ k - ɔt 'ɔχɔl wɔtɔr -
 dɔ de. nɔs wɑ. j ɔ s

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is bɪ. l ɔ s

De inwoners heten: bɪ. l ɔ s n ɔ r s

Hun bijnaam is: dɔ bɔtɔlɔr s (jonger) - dɔ hɔ. r ɔ j ɔ. g ɔ r s (19^e eeuw).

Beantwoord op 31 Dec. 1947: 4987.

Waaltoestand. In de bebouwde kom onderscheidt men bɔsɔgɛr. : nɔf (te Begijnhof) -
 tɔpɛ: f ɔ n ɔ u. v f (te Rijnenhof) - 't ru mɔltɔ (kom broustraatje) - 'fɪr. ɔ r ɔ (Schuurhove) - dɔ 'bɔrɔ b ɔ r ɔ χ
 (Booreberg) - 'kɔts b ɔ r ɔ χ (Kattenberg) - De gehuchten zijn: 'mɛ: r ɔ m (Berem) - 'mɛ. ɔ r ɔ s m ɔ
 (Meershoven) - 'spɛrɔk (Spruk) - 'ɪ. ɔ ɔ ɔ l t - of 'ɪ. ɔ s f ɛ r l t (Beersveld) - ɛ. k (Eik) - rɔ. f
 (Roos) - 'lɪ. ɔ t ɔ (Leten) - 'brɔkɔm (Broekem).

Sticht de gehuchten Beersveld en Spruk wijken enigszins af van het centrum, men zegt er
 bɔb. mɛlɔk - gɔ. n - wɔ: t ɔ r tegenover het centrum: mɛlɔk - gɔn - wɔtɔr. Veel aangrenzende zijn
 de generatieverschillen, uit de teksten blijkt, dat sɔt - n na dɔffɛ ɔ door de ouderen vaak nog uitge-
 sprok en door de jongeren weggelaten wordt; zie ook nr. 12, 53, 65, 95, 115, 136, 158 van de teksten; de
 uitspraak met tongpunt t of met gebroude r is verdeeld; ook het al of niet aandragen van de k;
 g en χ zijn in het algemeen sterk gesloten en palataal; slechts in een paar gevallen, waar het bij-
 zonder opvallend was, werd dit speciaal genoteerd.

En vijftal families spreken Frans; in een paar dozijn families wordt n.B. gesproken; het
 n.B. dringt door bij de jongeren, en meer in het bijzonder bij de meisjes.

In het centrum wonen vooral handelaars, op de gehuchten, landbouwers. Een aantal ar-
 beiders gaan dagelijks naar de mijnen van Luik of van de Kempen (Genk); vooral op Spruk en
 Roos wonen ook spoorarbeiders.

Zegslieden: 1. Van Grootloon, Wéry, 75 j; hier geb.; ere-notaris; heeft steeds hier verbleven; V.
 van Wellen, M. van Bilzen; spreekt gewoonlijk zijn dialect.

2. Nassen, Louis; 45 j; hier geb.; zonder beroep; heeft steeds hier verbleven; V. van Hartons-Linde,
 M. van Bilzen; spreekt gewoonlijk "bilzers".

3. Mauraissen, Yvon; 57 j; geb. te Luik maar van zijn 5-6 maand of te Bilzen; bediende; V.
 en M. beiden van Bilzen; spreekt steeds zijn dialect.